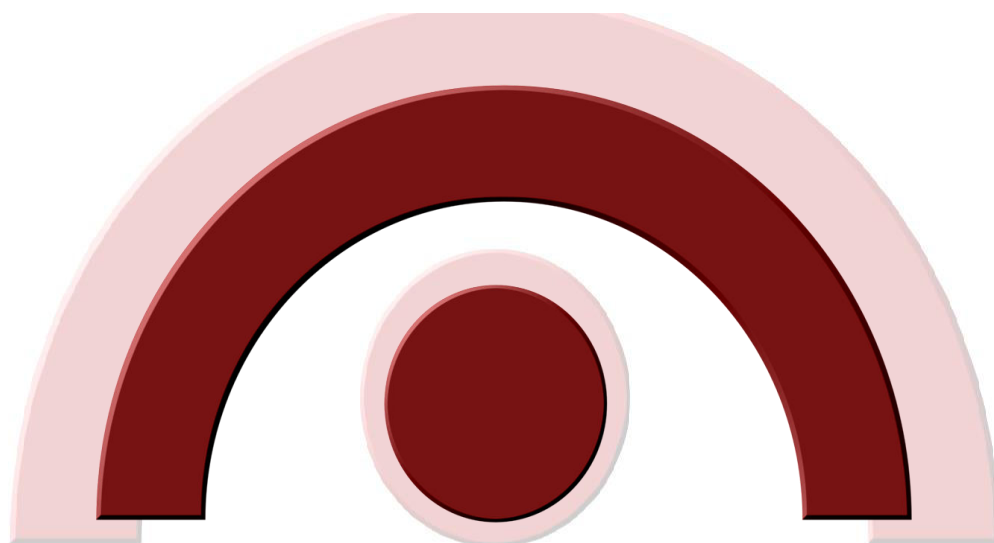

**ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА**

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА
2015. годину**

**ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА**
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Београд, фебруар 2016. године

Назив: ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Скраћени назив: ЦЗЖТЉ

Директор: САЂА КЉАЈИЋ

Седиште фирме: БЕОГРАД

Општина: САВСКИ ВЕНАЦ

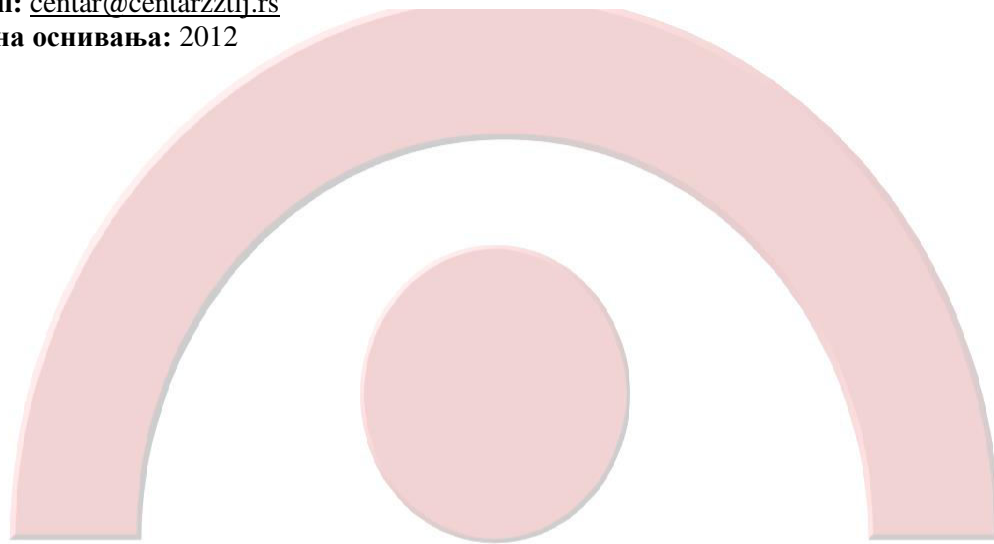
Адреса за пријем писмена: 11000 БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26, МИНИСТАРСТВО РАДА, ЗАПОШЉАВАЊА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ, СЕКТОР ЗА БРИГУ О ПОРОДИЦИ И СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

БРОЈ ТЕЛЕФОНА +381 63 610 590, +381 62 575 197

Web: www.centarzztlj.rs

E-mail: centar@centarzztlj.rs

Година оснивања: 2012

**ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА**

САДРЖАЈ

1. УВОД	4
2. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ ПРЕМА ГОДИШЊЕМ ПЛАНУ РАДА ЗА 2015. ГОДИНУ	5
2.1. ОСТВАРЕНОСТ РЕЗУЛТАТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ ОПШТЕГ ЦИЉА 1- УНАПРЕЂЕНО ОТКРИВАЊЕ И ИДЕНТИФИКАЦИЈА ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА	6
2.2. ОСТВАРЕНОСТ РЕЗУЛТАТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ ОПШТЕГ ЦИЉА 2: УНАПРЕЂЕНА ЗАШТИТА И ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА У СКЛАДУ СА МЕЂУНАРОДНИМ СТАНДАРДИМА.....	15
2. 3. ОСТВАРЕНОСТ РЕЗУЛТАТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ ОПШТЕГ ЦИЉА 3 - УНАПРЕЂЕНИ КАПАЦИТЕТИ И КВАЛИТЕТ РАДА ЦЕНТРА	16
3. ПОДАЦИ О КОРИСНИЦИМА	19
3.1. ПОДАЦИ О ИДЕНТИФИКОВАНИМ ЖРТВАМА У 2014 -ОЈ ГОДИНИ	20

ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ
ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

1.УВОД

Заштита жртава трговине људима је од општег друштвеног интереса јер се ради о кривичном делу које представља најтежи облик кршења људских права и једну од најпрофитабилнијих криминалних активности. Заштита људских права, која су најгрубље угрожена када су у питању жртве трговине људима, једно је од централних питања и обавеза свих држава. Обавеза помоћи, подршке и заштите жртава овог облика криминала произилази из низа међународних докумената, а посебно важан документ је *Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима*, чији је потписник и Република Србија.

Концепт заштите жртава трговине људима који се остварује кроз функционисање Центра за заштиту жртава трговине људима по први пут одваја подршку жртвама трговине од санкционисања кривичног дела и сузбијања трговине људима, успостављајући тесну везу између система социјалне заштите, с једне стране, и МУП-а и правосуђа с друге, као кључних система државе који су одговорни за сузбијање трговине људима и свеобухватну подршку жртвама трговине људима.

Центар за заштиту жртава трговине људима основан је као установа која се састоји од две организационе јединице: Службе за координацију заштите жртава трговине људима и Прихватилишта за жене жртве трговине људима.

Служба за координацију заштите жртава трговине људима функционише од 02.07.2012. године. Основни послови Службе су идентификација жртава трговине људима и координација заштите жртва трговине људима. Идентификација коју врши Служба односи се на утврђивање статуса жртве са аспекта угрожености људских права. Идентификација је полазна тачка у систему помоћи и заштите коју обезбеђује држава, ангажовањем системских ресурса, ресурса специјализованих организација цивилног друштва и других учесника. Кроз послове координације Центар обједињује деловање свих релевантних актера у обезбиђивању подршке појединачној жртви. На вишем, глобалном нивоу, Центар иницира активности различитих система који би унапредили њихове капацитете у оквиру постојећих могућности, али и развојем иновативних активности и услуга, подршку и помоћ коју држава обезбеђује жртвама. Циљ подршке и помоћи је што је могуће успешнији опоравак жртве и њена интеграција у заједницу и породицу, односно изналагање оптималног животног аранжмана.

Прихватилиште за жене жртве трговине људима још увек није почело са радом. Основна тешкоћа је обезбеђење адекватног простора за рад прихватилишта, а потом и запошљавање неопходних стручњака и техничког особља. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања чини напоре да у сарадњи са другим министарствима реши овај проблем. Прихватилиште је предвиђено за прихват жена са искуством трговине људима и девојака изнад 16 година, односно за ургентан прихват жртве, без обзира на стање трауматизације у коме се жртва налази у моменту откривања и смештаја. Овакво програмско опредељење

прихватилишта изискује високе стандарде стручног рада и безбедносних мера које је потребно обезбедити.

Услуге и активности Центра за заштиту жртава трговине људима, односно ОЈ Службе, с обзиром на мандат Центра, доступне су 24 часа могућим корисницима. Центар/Служба има стално дежурног стручног радника и дежурни брј телефона +381 63 610 590 путем кога се обезбеђује 24-орочасовна доступност услуга. Доступност услуга обезбеђује се у тесној сарадњи са центрима за социјални рад и службеницима полиције, као и специјализованим ОЦД у обезбеђењу смештаја за пунолетне жртве (женског пола). Актуелни недостатак адекватног канцеларијског простора онемогућава несметан поверљив разговор са жртвом у просторијама установе, те се контакти са корисницама/има обављају најчешће у просторијама полиције (које нису адекватне намени) или центара за социјални рад и код пружалаца услуге смештаја, при чему се ремети уобичајени радни ритам установа и не омогућава потребан амбијент за несметан рад са корисницом/ком.

2. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ ПРЕМА ГОДИШЊЕМ ПЛАНУ РАДА ЗА 2015. ГОДИНУ

Планом рада за 2015-у годину дефинисана су 3 општа циља рада установе за наведени временски период, са дефинисаним активностима:

Општи циљ 1: Унапређено откривање и идентификација жртава трговине људима

Општи циљ 2: Унапређена заштита и остваривање права жртава трговине људима у складу са међународним стандардима

Општи циљ 3: Унапређени капацитети и квалитет рада Центра

Важно је напоменути да су циљеви рада Центра дефинисани у складу са мандатом установе, система социјалне заштите и нацртом Националне стратегије превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава за 2013-2018-у годину. Како Стратегија још увек није усвојена, један део активности, које су планиране као активности Центра у Акционим планом за имплементацију Стратегије за 2015-у годину није остварен.

Током 2015-е године рађено је са 249 корисника, а реализовано је 1873 појединачних активности.

2.1. ОСТВАРЕНОСТ РЕЗУЛТАТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ ОПШТЕГ ЦИЉА 1- УНАПРЕЂЕНО ОТКРИВАЊЕ И ИДЕНТИФИКАЦИЈА ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Током 2015 године реализоване су планиране активности ради остваривања специфичних циљева у оквиру овог општег циља.

Једна од најзначајнијих активности Центра била је усмерена на јачање система за благовремено откривање и идентификацију жртава трговине људима у Србији (специфични циљ 1). У јуну месецу завршен је пројекат Међународне организације за миграције "Јачање системског партнерства у имплементацији националне Стратегије за борбу против трговине људима". У оквиру овог пројекта, у компоненти "Јачање система идентификације и подршке жртвама трговине људима" у којој је Центар за заштиту жртава трговине људима био партнерска организација, осмишљени су индикатори за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима за системе социјалне заштите, образовања и полиције. Основни циљ ове компоненте пројекта био је јачање капацитета институција система за благовремено откривање и идентификацију жртава трговине људима. Центар за заштиту жртава трговине људима био је задужен за осмишљавање индикатора за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима. У израду индикатора учествовала су и надлежна министарства, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство унутрашњих послова и Министарство просвете, науке и технолошког развоја. Како се ради о иновативним инструментима за процену жртава трговине људима, њихово увођење у систем захтева инструкције или упутства надлежних министарстава. Припремљена је инструкција за примену индикатора усочијалној заштити, која је тренутно на одобрењу у надлежном министарству. Мимо инструкције, надлежно министарство промовише примену индикатора, тако да се они користе у институцијама социјалне заштите, пре свега у центру за социјални рад. Слободни смо да повећање броја пријава из система социјалне заштите и повећан проценат идентификације жртава (у 53% поднетих пријава из система социјалне заштите идентификоване су жртве трговине људима) припишемо ефектима примене индикатора за прелиминарну процену. Да би се омогућила квалитетна примена индикатора било је неопходно обучити људе у систему за њихову примену. У том циљу креиран је програм обуке за стручњаке у систему социјалне заштите (дводневни програм обуке) "**Примена индикатора за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима**" и програм обуке за тренере по том програму. Кроз четвородневну обуку обучено је 20 тренера за наведени програм, који су у периоду од маја до јуна месеца одржали тренинге у 25 градова у Србији и обучили 445 стручњака из система социјалне заштите, образовања и полиције за примену индикатора. Обуке су креиране као мултисекторске и на њима су учествовали представници центара за социјални рад, образовања и полиције. Од наведеног број обучених стручњака 118 је припадника полиције из различитих линија рада. У децембру месецу, у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја одржана је обука по овом

програму за представнике школских управа и стручних служби основних и средњих школа, на коме је учествовало 40 учесника. Након ове обуке представници школских управа добили су задатак да у оквиру школа које су њиховој надлежности организују радионице за стручњаке на тему трговине људима, а у припреми је упутство и даљи план сарадње на увођењу индикатора за прелиминарну идентификацију у систем образовања. У погледу примене индикатора у полицији, Министар унутрашњих послова је издао упутство којим је припадницима граничне полиције и полиције које обезбеђују прихватне центре за мигранте у оквиру препоручених активности, наведена примена индикатора за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима међу мигрантима. У образовању након ***Један од најзначајнијих остварених резултата је увођење националних индикатора за прелиминарну идентификацију у праксу система социјалне заштите, полиције и образовања***

Специфични циљ 2, **"Остварен допринос у унапређењу проактивне и прелиминарне идентификације"** делимично је реализован. Овим циљем планиране су активности на имплементацији Акционог плана за примену Стратегије превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава. Како Стратегија и Акциони план још увек нису усвојени, активности које су на овом пољу планиране као надлежност Центра за заштиту жртава трговине људима није било могуће реализовати. Друга активност у оквиру овог циља, развој механизма за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима у центрима за азил, реализована је кроз учешће Центра за заштиту жртава трговине људима у пројекту УНИЦЕФа " Унапређење одговора Републике Србије у заштити деце миграната". Пројекат је усмерен на јачање капацитета система социјалне заштите за идентификацију посебно вулнерабилне деце у групи миграната. Као једна од посебно вулнерабилних група препозната је група деце жртава трговине људима. Миграциони контекст сам по себи слаби могућности самозаштите деце и одраслих особа које о њима брину. Истовремено услови путивања кроз земље захваћене ратом, непроходне пределе и у општој клими дозвољеног насиља чине децу подложном различитим видовима злостављања и експлоатацији у смислу трговине људима. Кроз креирање Стандардних оперативних процедура за обезбеђивање подршке деци мигрантима/избеглицима дефинисани су и поступци у откривању и обезбеђивању подршке деци мигрантима која су жртве трговине људима. Стандардне оперативне процедуре, након усвајања почетком 2015 године, биће обавезан документ за поступање полиције, Комесаријата за избеглице (центара за азил), невладиних организација (за нас значајно за невладине организације које обезбеђују подршку жртвама трговине људима) и институција система у оквиру социјалне заштите. ***Посебан резултат у овом циљу је интеграција поступака идентификације и подршке деци жртвама трговине људима у национални документ Стандардне оперативне процедуре за идентификацију и подршку деци мигрантима/избеглицима који је обавезан за примену након усвајања у институцијама система и невладиним организацијама.***

С обзиром на повећани обим радне експлоатације током 2104-е године, пре свега радне експлоатације грађевинских радника, али и пораста броја деце која се експлоатишу кроз просјачење, сервитут у кућним условима, принуду на вршење кривичних дела (што су све посебни видови радне експлоатације деце), за 2015-у годину планирано је унапређење капацитета система за препознавање и идентификацију жртава радне експлоатације. Једна од планираних активности, која је требало да доведе до значајног унапређења идентификације и заштите деце која су жртве радне експлоатације, поготову у форми најтежих облика дечјег рада, било је учешће у пројекту Међународне организације рада (МОР) „Ангажовање и подршка на националном нивоу за смањење појаве дечјег рада“. Због кашњења почетка пројекта, који започео се реализацијом почетком 2015-е године, ове активности није било могуће реализовати.

ЦЗЖТЉ је започео са припремом планираних превентивних активности у сарадњи са локалним заједницама и медијима на сензибилизацији и информисању грађана о ризицима од трговине људима. Током припреме отворила су се значајна претходна питања, која треба дефинисати, као што је учешће стучних радника који раде идентификацију у визуелним медијима и друге. Из ових разлога ова активност је пребачена за наредну годину. *Међутим, остварен је напредак ЦЗЖТЉ у уређењу интерних процедура које се тичу промоције центра и сензибилизације заједнице у области трговине људима.*

2.2. ОСТВАРЕНОСТ РЕЗУЛТАТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ ОПШТЕГ ЦИЉА 2: УНАПРЕЂЕНА ЗАШТИТА И ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА У СКЛАДУ СА МЕЂУНАРОДНИМ СТАНДАРДИМА

Идентификација и заштита жртава трговине људима је основна делатност Центра за заштиту жртава трговине људима. Планом за ову годину предвиђен је низ активности на унапређењу идентификације и заштите жртава.

Један од важних аспеката унапређивања идентификације и заштите жртава трговине јесте дефинисање интерних процедура ЦЗЖТЉ које се тичу његове улоге у механизму упућивања жртава трговине људима ради идентификације и заштите. Механизам за упућивање жртава у Србији дефинисан је Смерницама за стандардне оперативне поступке поступања са жртвама трговине људима које су донете 2009. С обзиром да је ЦЗЖТЉ као основна установа за координацију и упућивање жртава основан након усвајања Смерница, Акционим планом за имплементацију Стратегије предвиђен је рад на редефинисању Смерница и механизма упућивања. С обзиром на већ наведено кашњење у имплементацији Акционог плана, ЦЗЖТЉ је током ове године радио на дефинисању оних поступака и процедура које су интерног типа и које ће олакшати каснији рад на редефинисању Смерница. У оквиру ових активности рађено је унапређивању базе података о жртвама трговине људима, с обзиром да она у једном свом делу садржи процедуре упућивања, управљања предметима и повезивања са другим системима. У том смислу дефинисане су врсте основних предмета у раду са корисницама и кретање

предмета у оквиру ЦЗЖТЉ. Такође је обogaћен садржај базе података о жртвама, у делу који се односи на праћење кривичних поступака у којима коиснице учествују у својству сведока/оштећене. Оно што је изузетно значајно са аспекта уређења управљања предметима, дефинисан је садржај предмета и начин завршавања предмета, као и повезивања предмета у делу планирања и рада са жртвом. У наредној години ове процедуре треба усвојити на нивоу установе. ***Може се рећи да су унапређене интерне процедуре од значаја за идентификацију и координацију заштите жртва трговине људима.*** Такође је унапређена сардања са НВО АСТРА, у делу који се односи на упућивање жртва. Током године заједничким радом сачињен је меморандум о сардњи ЦЗЖТЉ и НВО АСТРА. Овим меморандумом дефинисане су области упућивања жртва ради идентификације и конкретни поступци и обавезе у обезбеђивању подршке жртвама. Овај меморандум је први документ ове врсте који је склопљен између институције система и једне од специјализованих НВО у области трговине људима, који може послужити као модел за склапање меморандума са другим специјализованим НВО и установама и организацијама. Захваљујући овим активностима, ***остварен је напредак у организационом и процедуралном функционисању ЦЗЖТЉ који омогућава већ сада брже и ефикасније обезбеђивање услуга корисницима, што је један од приоритета социјалне заштите. На овај начин практично је започет рад на редефинисању механизма упућивања жртва и пре усвајања Стратегије и Акционог плана.***

У оквиру специфичног циља "Унапређени капацитети система социјалне заштите за остваривање права и обезбеђивање услуга жртвама трговине људима" током године реализоване су све планиране активности у различитом обиму. С обзиром на значај центара за социјални рад као основних установа социјалне заштите у локалној заједници, посебна пажња посвећена је њиховом информисању и едукацији за реализацију мера породично правне заштите и учешће у обезбеђивању услуга социјалне заштите корисницима које су идентификоване као жртве трговине људима. Специфични контекст обезбеђивања подршке жртвама трговине људима током кривичног гоњења починиоца, учешћа жртва у поступку, ризика по безбедност жртве, захтевају знања и вештине којима стручни радници у центру за социјални рад не располажу. Едукација је пре свега реализована кроз рад на конкретном случају, приликом планирања заштите и реализације активности. Опредељење за овакав приступ резултат је примене принципа учења одраслих, где је практично учење и непосредно лично ангажовање један од кључних начина за усвајање и интеграцију знања и вештина. Такође је током године одржана једна обука по акредитованом програму обуке "Подршка жртвама трговине људима у систему социјалне заштите – откривање, процена потреба и планирање подршке" којој су присуствовали и стручњаци центара за социјални рад. ЦЗЖТЉ је учествовао у својству излагача на међународној конференцији Асоцијације социјалних радника Србије "Улога и одговорност социјалног радника у заштити деце у неочекиваним кризама" где је презентована тема о трговини људима. Скупу је присуствовало око 68 стручњака из социјалне заштите.

У другој половини године ЦЗЖТЉ је сачинио предлог Инструкције за примену националних индикатора за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима за систем социјалне заштите. Ова инструкција је достављена надлежном министарству на даљи поступак. Такође је упућен предлог надлежном министарству за измене Закона о социјалној заштити у делу који је неопходан како би ЦЗЖТЉ био препознат као установа социјалне заштите. У оквиру дефинисања Каталога радних места дати су предлози радној групи за увођење у каталог следећих радних места: руководилац Службе за координацију заштите жртава трговине људима, супервизор у Центру за заштиту жртава трговине људима, а дати су описи послова за сва радна места у ЦЗЖТЉ-у. Подршка Локалним тимовима за борбу против трговине људима обезбеђивана је по захтеву из локалних заједница. Локалном тиму у Лесковцу обезбеђена је подршка у дефинисању програма рада и позиционирању Тима у заједници. Такође је ЦЗЖТЉ учествовао на трибини коју је Тим у Лесковцу организовао поводом 18 октобра, европског дана борбе против трговине људима. Центру за социјални рад у Лесковцу, као члану Тима, пружена је подршка у конципирању услуге прихватилишта за жене жртве трговине људима (с обзиром да имају простор који треба ставити у функцију, а већ функционише прихватилиште за жртве породичног насиља). У мају и јуну месецу реализовано је 25 обука у 25 градова у Србији по програму обуке "Примена националних индикатора за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима". Обуке су одржане у градовима Сомбор, Суботица, Сремсак Митровица, Кањижа, панчево, Кикинда, Нови Сад, Неготин, Зајечар, Књажевац, Пирот, Димитровград, Прокупље, Шабац, Нови Пазар, Рашка, Врање, Краљево, Лозница, Лесковац, Крагујевац, Ниш, Смедерево, Ужице и Пожаревац. Обуком је обухваћено 196 стручњака из социјалне заштите, 118 припадника полиције различитих линија рада и 32 стручњака из образовања. Важно је напоменути да је у оквиру ових обука формиран тим од 20 тренера, представника социјалне заштите и полиције, који су реализовали обуке. Тиме су ојачани ресурси и система полиције за рад на прелиминарној идентификацији. **У оквиру редовне делатности обезбеђена је подршка организацијама социјалне заштите и другим актерима. Унапређене су компетенције центара за социјални рад за подршку и рад са жртвама трговине људима. Кроз пројектне активности оснажени су, осим система социјалне заштите, и полиција и образовање за рано откривање и прелиминарну идентификацију жртава трговине људима.**

Осим унапређења капацитета система социјалне заштите, ЦЗЖТЉ је учествовао и у јачању других система за супротстављање трговини људима. Одржана су предавања за студенте на Полицијској академији. Ова предавања се реализују у склопу програма рада на предметима које су студенти ових факултета у обавези да слушају и полажу као испит. ЦЗЖТЉ је такође био укључен у радну групу, коју је крајем 2014. године формирала Мисија ОЕБС-а са задатком да ова група изради препоруке "Правни оквир и препоруке за примену принципа некажњавања жртава трговине људима у Републици Србији".

Може се рећи да је ЦЗЖТЉ у 2015-ој години својим активностима допринео унапређењу и других система за деловање у борби против трговине људима. Центар за заштиту жртава трговине људима активно је укључен у процес организације преговора о придруживању Европској Унији. Запослени у Центру укључују се по потреби за задатке у поглављима 23 и 24.

Жртве трговине људима су континуирано информисане о постојећим програмима и услугама који су доступни. Информисаност корисника о доступним видовима подршке и програмима је значајно повећана. Кроз сам процес идентификације и друге поступке стручних радника Службе, жртве су у сваком конкретном случају информисане о свим врстама подршке коју могу добити у институцијама система и од стране невладиних организација. Информисање је реализовано усмено, током контаката са жртвом, путем сајта Центра и путем флајера (заједнички флајер Центра и НВО АСТРЕ, АТИНЕ и ЦИМ-а).

Током 2015-е године ЦЗЖТЉ је настојао да утиче на повећање броја услуга потребних жртвама трговине људима. Србија нема развијене специфичне услуге неопходне деци жртвама трговине људима, као и одраслим жртвама у складу са потребама жртава. У том циљу током године лобирало је код надлежног министарства за стварање услова за почетка рада прихватилишта за жртве трговине људима при ЦЗЖТЉ, а такође су разматране опције за успостављање прихватилишта за децу жртве трговине људима. Са НВО које обезбеђују подршку жртвама трговине људима у више наврата организовани су разговори и састанци по питању развоја услуга. НВО АСТРА је упућен предлог о томе које су услуге за жртве неопходне, а са НВО АТИНА је остварена сарадња у делу развоја њиховог програма економског оснаживања жртава трговине људима. Такође је остварена сарадња са НВО Одбор за људска права из Врања поводом могућег укључивања жртава трговине људима у коришћење услуга које ова организација обезбеђује жртвама породиног насиља (тамо где ове услуге одговарају потребама корисника). **Иако су уложени напори на подстицању пружаоца услуга за развој нових услуга за жртве трговине људима, ефекти овог рада су минимални. Неопходно је наставити са овим активностима и у наредној години.**

ЦЗЖТЉ је такође радио на повећању и унапређењу квалитета услуга које непосредно обезбеђује жртвама. У том циљу одржан је семинар "Приступ деци жртвама сексуалног злостављања са елементима форензичког интервјуа" који је за стручне раднике Службе и сараднике из центара за социјални рад и пружаоца услуга одржала др. Гордана Буљан Фландер са Поликлинике за заштиту дјете града Загреб у јуну месецу. Осим директно пренетих знања, овај семинар је стручњацима доставио нове инструменте процене који се лако примењују с децом која су жртве насиља. **Овом активношћу унапређено је обезбеђивање саветодавно-терапијских услуга у ЦЗЖТЉ за децу жртве трговине људима која су експлоатисана кроз сексуалну експлоатацију.**

У оквиру овог специфичног циља *Свим жртвама трговине људима обезбеђена је доступна помоћ и подршка током идентификације и у периоду опоравка и интеграције у складу са капацитетима државног и НВО сектора.*

Током године посебна пажња посвећена је стручном раду са корисницима. Центар је у свим пријављеним случајевима, када је жртва била доступна, реализовао поступак идентификације, а потом радио на обезбеђивању подршке кроз директно обезбеђивање услуга за које је надлежан и координацију и упућивање жртава на друге пружаоце услуга. Током године није било потребе за обезбеђивањем хуманитарног боравка за жртве стране држављане.

Табела 1. Структура предмета

Врста предмета	Број предмета
Процена ради идентификације	128
Процена потреба и стања	13
План услуга	183
Остало	11
УКУПНО	335

Идентификација

Идентификација је стручни поступак процене потреба и стања, као и животних околности корисника у коме се додељује утврђује да ли је нека особа жртва трговине људима и препознају се кључне потребе корисника. На основу препознатих потреба жртве обезбеђује се одговарајућа подршка.

Центар за заштиту жртава трговине људима процес идентификације започиње на основу прелиминарне идентификације или препознавања могућих жртава трговине људима коју обављају други системи или грађани. У 2015. години Центру је поднето 106 пријава за утврђивање статуса жртава трговине људима. У табели 2 дат је приказ структуре подносиоца захтева према броју пријава. На идентификацији је рађено по основу укупно 128 пријава (22 пријаве пренете су из 2014-е године).

Систем социјалне заштите и МУП и даље су најчешћи извори пријава за идентификацију жртава трговине људима, с тим да је систем социјалне заштите у већем броју случајева препознао касније идентификоване жртве и обезбедио њихову доступност за идентификацију.

У 2015ој години повећан је број пријава из система социјалне заштите у укупном броју пријава, што се може тумачити повећаном сензибилизацијом и применом националних индикатора за прелиминарну идентификацију за систем социјалне заштите. Број пријава из полиције је и даље висок, али значајно смањен у односу на прошлу годину. Код пријава из полиције значајна тешкоћа је била обезбеђење доступности жртава за идентификацију, тако да је број недоступних жртава знатно већи но у претходном периоду. По пријавама полиције је низак степен идентификације жртава (24%). НВО сектор је пријавио укупно 13 случајева, од којих је идентификовано 6 жртава, што износи 46 % од пристиглих пријава.

НВО АСТРА пријавила је 4 могуће жртве након прелиминарне идентификације, од којих је 3 идентификовано у својству жртве трговине људима и 1 особа није идентификована као жртва. НВО АТИНА је пријавила 8 могућих жртава, од којих су 2 идентификоване жртве, 4 особе нису идентификоване као жртве трговине људима, а 2 особе су недоступне за идентификацију. И ове и претходне године број жртава које су НВО пријавиле за идентификацију је скоро идентичан (сада 13, у 2014ој години 12 пријава), док је у 2013 ој износио само 8 пријава. Пријаве из система социјалне заштите резултирале су у 20 случајева идентификацијом жртава трговине људима (53% пријава). Структура пријава према извору пријаве дата је у табели 2.

Табела 2. Структура установа и организација које су покренуле процес идентификације

Извори пријава	број пријава
Министарство унутрашњих послова	38
Систем социјалне заштите	38
Удружења грађана	13
Међународне организације (ИОМ и УНХЦР)	8
Лично	2
Комесаријат за избеглице	2
Адвокатска канцеларија	3
Тужилаштво	1
ЦЗЗТЉ по службеној дужности	1
Укупно	106

Приказ резултата идентификације дат је у табели 3. За ову годину је карактеристично да у великом броју пријава (42) није било могуће успоставити контакт са жртвом, што износи 33% укупног броја пријава. Важно је напоменути да се кроз процес идентификације на почетку процене препознају пресумптивне жртве - особе за које на основу хитне идентификације реализоване непосредно по пријави постоји уверење стручног радника да добијени подаци у значајној мери указују да је та особа вероватно жртва трговине људима. Ове особе у наставку процеса идентификације добијају сву потребну помоћ и подршку која је потребна жртвама трговине људима, без обзира да ли ће на крају процеса идентификације бити утврђено да су оне заиста жртве трговине људима. Захваљујући овом приступу, обезбеђује се да све особе у процесу идентификације имају обезбеђену помоћ и подршку у складу са међународним стандардима. Након окончања идентификације, у неким случајевима се утврђује да се не ради о жртви трговине људима. У том случају особа о којој се ради добија информације о другим установама и организацијама у којима може добити потребну помоћ и подршку и обезбеђује јој се подршка да успостави контакт са тим установама како би остварила своја права. Код особа које су идентификоване као жртве трговине људима наставља се са обезбеђивањем подршке. У 2015-ој години од укупног броја пријава у 84 случаја је у хитној идентификацији утврђено да се ради о пресумптивним жртвама, недоступне су биле особеу 42 пријаве, а у 2 случаја пријава није била у надлежности ЦЗЗТЉ. У наставку процеса идентификације, у групи од 84 пресумптивних жртава идентификовано је 40 жртава, које се налазе у

различитим фазама одвијања трговине људима – у фази врбовања, транспорта или експлоатације.

Табела 3: Резултати идентификације пресумптивних жртава

Статус	Број особа
Идентификована жртва	40
Не ради се о жртви	36
Одбија сарадњу	2
Идентификација је у току	6
УКУПНО	84

Планирање

Сви корисници којима се обезбеђује подршка имају сачињене индивидуалне планове услуга, укупно 168 корисника, од чега је 25 корисника за које су планови сачињени по први пут, а поновни преглед плана је рађен код 15 корисника. Током године укупно је формирано 183 предмета индивидуалног плана услуга.

Значајно је да је у реализацији планова повећан удео институција система, пре свега центара за социјални рад, који су укључени у свим случајевима деце (и кључни су носиоци плана у тим случајевима).

Укључивање НВО

НВО су укључене у рад на укупно 43 случаја, кроз планове услуга, као партнери. Од новоидентификованих жртава на услуге НВО упућено је 6 жртава. НВО АСТРА током године радила је на укупно 17 случаја, НВО АТИНА на 19, а обе организације радиле су заједно у 6 случајева. У једном случају укључена је невладина организација из Брисела. Мањи број жртава које су 2015ој години укључене на подршку НВО резултат је добрим делом чињенице да је у 2015-ој години претежан број новоевидентираних корисника у групи деце. За ову групу корисника интензивирано је укључивањ организација система.

Непосредно обезбеђивање услуга

Непосредно обезбеђивање услуга корисницама/има реализовано је током процеса идентификације и касније, кроз континуирану подршку. Непосредна помоћ и подршка током идентификације односила се пре свега на обезбеђивање основних животних потреба, обезбеђење неопходних лекова, обезбеђење смештаја, саветодавно деловање на релативизацији и нормализацији актуелног стања, информисање о ситуацији, правима и могућим пружаоцима подршке, охрабривање, превоз, успостављање контаката са породицом и другим пружаоцима услуга непосредно након идентификације.

Преводацац је ангажован у 4 случаја.

Терапеути су ангажовани у 8 случајева у оквиру којих је реализовано 50 појединачних сеанси. Услуге адвоката користила су 24 корисника у оквиру судских поступака. У односу на овај број корисника Центар за заштиту жртава трговине људима надокнадио је трошкове за рад адвоката у оквиру 12 поступака којим је обухваћен број од 15 корисника. Преосталих 9 корисника имали су адвокате ангажоване по службеној дружности.

Током непосредног рада са корисницама/има реализоване конкретне активности у идентификацији, подршци и координацији дате су у табелама 4, 5 и 6. **Укупно је реализовано 1873 различитих појединачних активности.**

Табела 4. Реализовани стручни поступци током идентификације и подршке корисницама/има

Стручни поступак	Број активности
Идентификациони интервју	97
Процена потреба и стања	14
Сачињавање извештаја на основу процене	89
Сачињавање налаза и мишљења	89
Информисање о правима, кривичном делу и судским поступцима	124
Информисање о могућим видовима подршке и пружаоцима услуге	159
Саветодавно усмеравање и оснаживање за превазилажење искуства трговине	93
Преговарње са корисницима са циљем израде индивидуалног плана услуга , прихватања подршке и преузимања личне одговорности за део активности	52
Подршка у очувању и унапређењу породичних односа	21
Оснаживање жртве за учешће у судском поступку	53
Консултативна подршка центру за социјални рад	89
УКУПНО	880

Табела 5. Активности координације

Активности координације	Број активности
Комуникација са МУП-ом и тужилаштвом у процесу идентификације и судском поступку	65
Организација конференције случаја	41
Организација састанака тимова	38
Израда индивидуалних планова услуга	215
Мониторинг реализације/остварења плана од стране корисника/телефонски и директни контакт	69
Мониторинг реализације /остварења плана од стране партнера/телефонски и директни контакт	86
Преговарање са партнерским организацијама и институцијама ради остваривања права к.	11
Дописи и контакти ради остваривања права корисника	91
Евалуација плана /анализа ситуације, анализа извештаја и документације/	15
УКУПНО	817

Табела 6. Друге активности директне подршке жртви

Директна подршка	Број активности
Превоз жртве	9
Регулисање хуманитарног боравка	/
Присуствовање суђењу	25
Теренска посета/кућна посета	12
Асистенција при смештају корисника	16
Асистенција при оставривању здравствене заштите	13
Ангажовање адвоката за заступање жртве у судском поступку	24
Ангажовање психотерапеута и других помагача ради постизања психолошке стабилности	8
Ангажовање преводиоца	2
Подршка у регулисању грађанско-правног статуса	3
Пакети помоћи (храна, хигијена)	28
Куповина гардеробе /одећа, обућа/	15
Набавка књига	2
Набавка огрева/дрва	10
Плаћање смештаја	1
Медицинске услуге, лекови и санитетски материјал	6
Школовање	2
УКУПНО	176

Старатељска заштита и обезбеђивање смештаја

Иако Центар за заштиту жртава трговине људима не реализује меру старатељске заштите и упућивања на услуге смештаја, сматрамо важним да дамо приказ активности Центра на том пољу, с обзиром на њихов значај у заштити интереса и права жртава.

У 2015-ој години, сви малолетни корисници (35 корисника) који не живе са својим родитељима, имали су регулисану старатељску заштиту. Ово се може препознати као унапређење капацитета центара за социјални рад у заштити малолетних жртава трговине људима. Укупно, током 2015 године на смештају се налазило 39 корисника. Кориснице које су користиле смештај у привременој кући НВО АТИНА биле су старости од 16 година (2 кориснице) и једна корисница је била пунолетна. На дан 31.12.2015. године на смештају се налази 23 корисника, од којих је 23 деце и 2 одрасла корисника. Структура облика смештаја и броја корисника смештају дата је у табели 7.

Табела 7. Приказ корисника на смештају на дан 31.12.2014. године у односу на врсту смештаја, установу обезбеђења смештаја, узраст и пол

Врста смештаја	Малолетни		Пунолетни		УКУПНО
	М	Ж	М	Ж	
Установе за смештај деце/домови за децу	1	10			11
Завод за васпитање деце и омладине	2				2
Прихватилишта за децу	1	5			6
Хранитељске породице	1	13			14
Привремена кућа НВО АТИНА		2		1	3
Установа за смештај одраслих				1	1
Алтернативно становање			1	1	2
	5	30	1	3	
	35		4		39

2. 3. ОСТВАРЕНОСТ РЕЗУЛТАТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ ОПШТЕГ ЦИЉА 3 - УНАПРЕЂЕНИ КАПАЦИТЕТИ И КВАЛИТЕТ РАДА ЦЕНТРА

Током 2015.године није решен проблем пословног простора Центра. Дана 07.10.2015.г решење бр. ТОИ 2/13 о трајном одузимању објекта у ул. Рузвелтова бр. 10, површине 294м² постало је правноснажно. Тиме су се стекли услови за даље спровођење поступка добијања права коришћења наведеног објекта у корист Центра за заштиту жртава трговине људима. У току је поступак припреме документације и добијања мишљења надлежне Дирекције, како би Влада РС могла донети закључак у вези доделе овог објекта на коришћење Центру за заштиту жртава трговине људима. Тиме би Центар стекао правни основ и активну легитимацију у свим поступцима поводом овог објекта, а који се тичу добијања потребних одобрења за адаптацију и реконструкцију објекта од стране надлежног органа.

Унапређење компетенција и квалитета рада Центра током 2015. године односило се на унапређење постојећих капацитета и коришћење расположивих ресурса. У том смислу настављен је рад на развоју интерних процедура. Први драфт интерних процедура је урађен током 2015.г. У овом тренутку, када су у питању интерне процедуре, ради се на њиховом усаглашавању са системом евиденције и начином рада базе података о жртвама трговине људима. Ове процедуре директно су повезане са унапређењем рада базе и имплементирањем софтверских решења у оквиру саме базе, а како би се регулисала свака фаза поступка уношења, обраде и приступа подацима у оквиру свих поступака које спроводи Центар у идентификацији, координацији, кретању предмета и заштити жртава трговине људима.

Током 2015. године радило се на развоју кадрова, односно унапређењу стручних компетенција запослених кроз различите видове обука, стручних скупова, радионица, конференција и сл. Овде дајемо приказ стручних скупова и обука:

- Саслушање малолетних жртава трговине људима, четвородневна обука без провере знања, Француски експерти, април 2015
- Приступ деци жртвама сексуалног злостављања-основе форензичког интервјуа, четвородневна обука, у организацији ИОМ
- Заштита деце у ванредним ситуацијама", дводневни семинар, у организацији Градског центра за социјални рад
- Улога социјалних радника у заштити деце у неочекиваним животним ситуацијама, једнодневна међународна конференција Асоцијације социјалних радника
- Заштита деце на интернету, једнодневна међународна конференција у организацији УНИЦЕФ-а
- Заштита деце у кризним ситуацијама, једнодневна обука у организацији међународне организације "Тер дез Ом",
- Услуге привременог смештаја и интервенције у неодложним и кризним ситуацијама, дводневна Национална конференција у организацији Градског

- секретаријата за социјалну заштиту, ГЦСР Београд и ЗАвода за васпитање деце и омладине Београд
- Сарадња центра за социјални рад и установа у старатељској заштити корисника, једнодневна обука, Републички завод за социјалну и дечју заштиту
 - Услуге социјалне заштите и организације цивилног друштва као пружаоци – ЕУ стандарди и домаће праксе, дводневна конференција TACSO
 - Азиланти као друштвено-политички и међународни проблем, Центар за демократију, једнодневни скуп
 - Представљање резултата пројекта Јачање системског партнерства у имплементацији Националне стратегије борбе против трговине људима, ИОМ, једнодневни скуп
 - Друштвене могућности за оснаживање породице, Форум младих са инвалидитетом, једнодневни скуп
 - Миграције и развој: израда проширеног Миграционог профила, ИОМ, једнодневни скуп
 - Ризици миграната од трговине људима на путу у ЕУ, Одбор за људска права Врање, трибина
 - Представљање завршног извештаја с препорукама пројекта "Јачање борбе против трговине људима и кријумчарења миграната на Западном Балкану", ИОМ, једнодневни скуп
 - Ка услугама интензивне подршке породици-спречавање издвајања деце, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања; Удружење сручних радника социјалне заштите и УНИЦЕФ, дводневни стручни скуп
 - Тренинг за тренере за програм "Примена индикатора за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима", четвородневна обука. Након обуке стручни радници ЦЗЖТЉ у улози тренера одржали су 9 дводневних семинара.
 - Радионица за израду двогодишњег плана сарадње (2016-2017) у области дечје заштите, дводневни скуп, УНИЦЕФ

Током године двоје запослених у ЦЗЖТЉ су самостално финансирали своје стручно усавршавање. Стручни радник Службе за координацију заштите жртава трговине људима похађао је дводневну обуку "REBT/CBT for individuals with eating disorders and body image problems", у организацији REBT affiliated training center of Albert Elise institute New York. Секретар ЦЗЖТЉ је положио правосудни испит у новембру месецу 2015. године.

Све наведене активности из области унапређења стручних компетенција запослених, реализоване су, иако План стручног усавршавања није донет, и с обзиром да није било средства за ову намену. Стручно усавршавање запослених у социјалној заштити представља проблем на нивоу система који би се решио доношењем општег акта. Непостојање решења на системском нивоу представља разлог због кога ова активност није реализована и због ког није донет интерни правилник и план стручног усавршавања на нивоу Центра.

На унапређењу знања запослених се ради и путем интерних обука, које се реализују кроз тематске дискусије, краће обраде одређене теме и анализе случаја. Тематске дискусије реализоване су са циљем уједначавања приступа проблему сексуалне експлоатације (10 дискусија) и рада са децом жртвама трговине људима (5 дискусије) као и 3 интерне обуке које су реализоване са циљем оспособавања запослених за рад са основном верзијом базом података о жртвама трговине људима.

Током 2015. године није било могуће обезбедити екстерну супервизију. Разлог због кога није реализована ова активност је финансијске природе. Наиме, због ограничених финансијских средстава која су усмерена ка стручним услугама које користе жртве трговине људима (услуге терапеута, услуге адвоката, услуге преводилаца) није било могуће обезбедити средства како би се реализовала ова активност. У том смислу дајући предност заштити жртава трговине људима реализација ове активности морала је да изостане. Ова активност ће бити планирана током 2016.г за шта су и обезбеђена средства у оквиру Финансијског плана Центра за 2016.г

Значајна активност у оквиру општег циља 3. је информисање стручне и шире јавности путем сајта Центра. Сајт је редовно ажуриран, а попуњавање сајта реализовано је интерним ресурсима Центра. Број посета сајту Центра је током 2015. године значајно повећан у односу на претходне две године. Највишу посећеност сајт је достигао у августу месецу када је забележено 2.919 посета.

У 2015.години сајт је посећен 36.941 пута, у односу на 2014.годину када је сајт имао 9.318 посета, што је повећање од скоро 4 пута. У 2015.години укупно је отворено 190 767 страница у односу на претходну годину када је број отворених страница био 69.993. И по овом параметру у 2015.години забележено је повећање посећености сајта што је и један од основни показатеља да је повећано интересовање стручне и друге јавност за рад Центра.

Као и претходне, и 2015. године наставило се са информисањем јавности путем штампе и дистрибуције плаката и промотивних лифлета. У 2015.години штампано је 150 плаката и 450 лифлета. Плакат се односи на рад Центра и има видно истакнут дежурни број Службе који омогућава 24-очасовну доступност услуга Центра. Постављен је на свим граничним прелазима Републике Србије, а достављен је и свим центрима за социјални рад.

Током године остварена је сарадња са скоро свим медијима, тако да су јавности биле доступне информације о раду Центра и трговини људима.

3. ПОДАЦИ О КОРИСНИЦИМА

Корисници Центра за заштиту жртава трговине људима су жртве трговине људима, без обзира на узраст, пол, држављанство и националну припадност, односно сва лица за која постоји оправдана сумња да јесу или могу постати жртве трговине људима.

УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА И ЊИХОВА СТАРОСНА И РОДНА СТРУКТУРА

Током 2015. године Центар је радио са укупно 249 корисника. На активној евиденцији на дан 31.12.2015. године било је 103 корисника. Старосна и родна структура корисника током 2015. године, закључно са 31.12.2015. године приказана је у Табели 8.

Табела 8. Укупан број активних корисника у 2015-ој години и стање активних корисника на дан 31.12.2015. године у односу на узраст, односно старосну доб

Узраст/старосна доб	Укупан број евидентираних корисника 01.01.2015.-31.12.2015.			Број активних корисника на дан 31.12.2015.		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
Деца (0-17)	11	56	67	9	31	40
Млади (18-25)	63	24	87	1	34	35
Одрасли (26-64)	82	13	95	4	24	28
УКУПНО	156	93	249	14	89	103

Држављанство

Корисници са којима је рађено у 2015-ој години су пре свега држављани републике Србије, њих 246, док је страних држављана било троје.

3.1. ПОДАЦИ О ИДЕНТИФИКОВАНИМ ЖРТВАМА У 2015 – ој ГОДИНИ

У 2015-ој години идентификовано је 40 жртава трговине људима, од чега је 24 малолетних и 16 пунолетних жртава. Међу малолетним жртвама заступљеније су девојчице које чине 75 % малолетних жртава- укупно 18 девојчица и 4 дечака. Код пунолетних жртава такође су пре свега заступљене жене – 14 жена и 2 мушкарца. У односу на претходну годину број идентификованих жртава смањен је за 62%. Приказ идентификованих жртава трговине у 2015 години према врсти експлоатације, узрасту и полу дат је у табели 9.

Табела 9: Приказ идентификованих жртава трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		УКУПНО
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	7		12		19
Друга врста сексуалне, за личне потр.	1		1		2
Злоупотреба у порнографске сврхе		1			1
Радна експлоатација	2			1	3
Принуда на брак	1		1		2
Принуда на просјачење	6	4			10
Нелегално усвојење		1			1
Принуда на вршење кривичних дела	1			1	2
МЕЋУЗБИР	18	6	14	2	
УКУПНО	24		16		40

Малолетне жртве трговине људима чине 60% од укупног броја идентификованих жртава. Имајући у виду вишеструку експлоатацију малолетних жртава, онда је заступљених малолетних жртава у укупним видовима експлоатације већа и износи 70% свих видова експлоатације. **Особе женског пола експлоатисане су значајно више од мушкараца и износе 80% од укупног броја жртава.** У групи експлоатисаних особа женског пола доминирају девојчице које се као жртве јављају у 56% случајева.

Србија је земља порекла и земља експлоатације жртава трговине људима. Жртве трговине људима су углавном држављани Републике Србије и претежно су експлоатисани у оквиру Републике Србије. Приказ порекла жртава и земаља у којима су жртве експлоатисане дат је у табели 10.

Табела 10: приказ идентификованих жртава трговине људима према држављанству и земљи експлоатације

Земља порекла	Земља експлоатације							УКУПНО
	Италија	Немачка	Аустрија	Белгија	Швајцарска	Црна Гора	Србија	
Република Србија	1	4	4	1	1	1	25	37
Федерација Б и Х							1	1
Сиријска Арапска Република							1	1
Република Украјина							1	1
УКУПНО								40

Вишеструка експлоатација

Вишеструка експлоатација јавља се код 3 малолетне жртве (2 у транснационалној и 1 у националној трговини људим). Једна малолетна жртва која је експлоатисана у виду принуде на брак експлоатисана је и кроз принуду на просјачење, а жртва која је радно експлоатисана експлоатисана је и у виду просјачења и принуде на вршење кривичних дела (овде се ради о транснационалној трговини). Жртва нелегалног усвојења експлоатисана је и виду најтежих облика дечјег рада.

ТРАНСНАЦИОНАЛНА ТРГОВИНА ЉУДИМА

Транснационална трговина људима за потребе статистичког извештаја обухвата све случајеве трговине где је дошло до преласка државне границе земље порекла особе која је идентификована као жртва трговине људима.

Транснационална трговина јавља се у 15 случајева, од којих се у 9 случајева ради о експлоатисаним жртвама, а у 6 случајева о жртвама код којих је могућа експлоатација у иностранству прекинута у фази врбовања. У транснационалној трговини претежно су експлоатисане држављанке Србије – 12 случајева, у 3 случаја о држављанима других држава. Ради се о једној држављанки Федерације Босне и Херцеговине, једној држављанки Републике Украјине и једном држављанину Сиријске Арапске Републике. Они су експлоатисани у Србији, у виду принуде на брак, сексуалне експлоатације и принуде на вршење кривичних дела. Међу жртвама транснационалне трговине 9 жртава је малолетно, што износи 60% жртава (4 експлоатисане и 5 код којих је трговина прекинута у фази врбовања) док је 6 жртава пунолетно (5 експлоатисаних и 1 код које је трговина прекинута у фази врбовања). Код прекинуте могуће транснационалне трговине 5 жртава је малолетно (83%). Различити видови трговине људима јављају се 17 пута, рачунајући вишеструку експлоатацију. Приказ према врсти експлоатације, узрасту и полу дат је у табели 11.

Табела 11: Приказ транснационалне трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		УКУПНО
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	3		4		7
Радна експлоатација	2				2
Принуда на брак	1		1		2
Принуда на просјачење	3				3
Принуда на вршење кривичних дела				1	1
МЕЂУЗБИР	9		5	1	
УКУПНО	9		6		15

У транснационалној трговини људима држављани Републике Србије најчешће су експлоатисани у Савезној републици Немачкој и Републици Аустрији. Приказ транснационалне трговине људима према земљи и врсти експлоатације дат је у табели 12.

Табела 12: Приказ транснационалне трговине људима према земљи и врсти експлоатације

Земља експлоатације	Врста експлоатације					Укупно
	Сексу ал.	Радна	Кр.дела	просјачење	Пр. брак	
Република Италија		1				1
Савезна Република Немачка	3				1	4
Република Аустрија	1			3		4
Краљевина Белгија	1					1
Швајцарска Конфедерација	1					1
Црна Гора		1				1
Република Србија	1		1		1	3
УКУПНО	6	2	1	3	2	15

НАЦИОНАЛНА ТРГОВИНА ЉУДИМА

За потребе статистичког извештаја национална трговина људима обухвата све случајеве трговине људима где су жртве држављаи Србије и експлоатисне су у Србији.

Национална трговина људима јавља се код 25 идентификованих жртава трговине људима. **У националној трговини људима доминира сексуална експлоатација.** Приказ националне трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу дат је у табели 13.

Табела 13: Приказ националне трговине људима према врсти експлоатације, узрасту и полу

Врста експлоатације	до 18 година		преко 18 година		УКУПНО
	Ж.	М.	Ж.	М.	
Сексуална	4		8		12
Друга врста сексуалне, за личне потр.	1		1		2
Злоупотреба у порнографске сврхе		1			1
Радна експлоатација				1	1
Принуда на просјачење	3	4			7
Нелегално усвојење		1			1
Принуда на вршење кривичних дела	1				1
МЕЂУЗБИР	9	6	9	1	
УКУПНО	15		10		25

У националној трговини људима малолетници су заступљени са 60%. Број особа женског пола је доминантан и износи 72%, а међу њима је 50% девојчица. Доминантан вид експлоатације је сексуална експлоатација која је заступљена код 48% жртава, а потом принуда на просјачење која је присутна код 28% жртава. Код принуде на просјачење експлоатисана су 4 дечака и 3 девојчице